Suvestinė redakcija nuo 2016-11-27 iki 2018-07-05

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2013, Nr. 113-5663, i. k. 113301MISAK00D1-782

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO
Į S A K Y M A S

DĖL VALSTYBINĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2013 m. spalio 22 d. Nr. D1-782
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 29^1 straipsnio 4 dalimi, ir įgyvendindamas 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas (OL 2008 L 312, p. 3) ir 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/720, kuria dėl lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimo mažinimo iš dalies keičiama Direktyva 94/62/EB (OL 2015 L 115, p. 11), nuostatas:

Preambulės pakeitimai:
Nr. D1-675, 2016-10-11, paskelbta TAR 2016-10-24, i. k. 2016-25581

1. T v i r t i n u Valstybinę atliekų prevencijos programą (pridedama).
2. P a v e d u Aplinkos ministerijos Atliekų departamentui:
2.1. koordinuoti Valstybinės atliekų prevencijos programos ir jos priemonių įgyvendinimą;
2.2. kas šešerius metus įvertinti Valstybinę atliekų prevencijos programą ir pateikti siūlymus dėl jos patikslinimo.
3. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2013 m. gruodžio 12 d.

APLINKOS MINISTRAS VALENTINAS MAZURONIS

SUDERINTA
Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos
2013-07-19 raštu Nr. (26.3-81)-3-4011

SUDERINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos
2013-07-01 raštu Nr. 2D-3334(11.17)

SUDERINTA
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
2013-05-30 raštu Nr. (10.2.2.1-192)10-4504

SUDERINTA
Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos ministerijos
2013-07-15 raštu Nr. SR-3477

SUDERINTA
Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos
2013-05-28 raštu Nr. (36-(1.19)-1380

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. D1-782

VALSTYBINĖ ATLIEKŲ PREVENCIJOS PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybinė atliekų prevencijos programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 29^1 straipsniu ir siekiant įgyvendinti 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas (OL 2008 L 312, p. 3) 29 straipsnio ir 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/720, kuria dėl lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimo mažinimo iš dalies keičiama Direktyva 94/62/EB (OL 2015 L 115, p. 11), nuostatas.
Punkto pakeitimai:
Nr. D1-675, 2016-10-11, paskelbta TAR 2016-10-24, i. k. 2016-25581

2. Programos paskirtis – išanalizavus esamą būklę atliekų prevencijos srityje, nustatyti atliekų prevencijos prioritetus, tikslus, uždavinius bei priemones jiems įgyvendinti, kad būtų užtikrinta, jog atliekų tvarkymo srityje, laikantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo, pirmiausia būtų taikoma atliekų prevencija, būtų skatinamas tausojantis vartojimas, racionalus išteklių bei medžiagų naudojimas.

3. Programoje numatyti atliekų prevencijos tikslai, atliekų prevencijos programos 2014–2020 m. laikotarpio tikslai uždaviniai ir priemonės šiems tikslams pasiekti, taip pat Programos vertinimo kiekybiniai kriterijai, laukiami rezultatai ir Programą įgyvendinančios institucijos.

4. Programoje vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme, Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatyme (Žin., 2001, Nr. 85-2968), kituose įstatymuose ir jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose, reglamentuojančiuose atliekų tvarkymą.

II. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

5. Atliekų prevencija – pagrindinis atliekų tvarkymo politikos tikslas. Nors iki šiol atliekų prevencijos įgyvendinimui skiriamas dėmesys buvo nepakankamas, tačiau tam tikros atliekų prevencijos priemonės Lietuvoje buvo ir (ar) yra taikomos.

6. Pramonės ir verslo įmonėse taikomos šios atliekų prevencijos priemonės, kurios turi įtakos gaminių projektavimo, gamybos ir platinimo etapuose:

6.1. Taršos integruota prevencija ir kontrolė (toliau – TIPK) yra pagrindinė priemonė, skatinanti švaresnių technologijų diegimą. Pagal Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, atnaujinimo ir panaikinimo taisyklių, patvirtintų aplinkos ministro 2002 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 80 (Žin., 2002, Nr. 85-3684; 2005, Nr. 103-3829, Nr. 107 (atitaisymas), reikalavimus TIPK leidimų sąlygos turi būti grindžiamos geriausio prieinamo gamybos būdo koncepcija. Lietuvoje 2012 m. veikė ir TIPK leidimus turėjo 170 įmonių, eksploatuojančių TIPK taisyklių pirmame priede nurodytus įrenginius. Nuo 2013 m. liepos 19 d. įsigaliojo naujos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-528 patvirtintos Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklės (Žin., 2013, Nr. 77-3901), kurios užtikrins geriausių prieinamų gamybos būdų naudojimą siekiant aukšto aplinkos apsaugos lygio.

6.2. Gamtos išteklių taupymo ir atliekų mažinimo planai. Veiklos vykdytojai iki naujos, nuo 2013 m. liepos 19 d. įsigaliojusios, TIPK leidimų išdavimų tvarkos, rengdami paraiškas TIPK leidimui gauti, privalėjo pateikti gamtos išteklių taupymo ir atliekų mažinimo planą ir priemones jam įgyvendinti. Pagal naują TIPK leidimų išdavimų tvarką, šių planų atsisakyta, tačiau veiklos vykdytojai, privalantys gauti TIPK ar kitus aplinkosauginius leidimus, turi parengti ir įgyvendinti

bendrą aplinkosaugos veiksmų planą, numatant gamtos išteklių taupymo, atliekų mažinimo ir kitas taršos prevencijos priemones.

6.3. Švaresnės gamybos ir atliekų prevencijos projektų skatinimas. Lietuvos pramonėje švaresnės gamybos projektai įgyvendinami nuo 1995 m. Ekspertų vertinimu 1993–2009 m. Lietuvos ūkio sektoriuose įdiegtų švaresnės gamybos projektų metu pavojingųjų atliekų kiekis buvo sumažintas apie 621 t, o nepavojingųjų atliekų – apie 116 tūkst. t. Švaresnės gamybos investicinius projektus Lietuvoje finansuoja Šiaurės šalių aplinkosaugos finansavimo korporacijos (NEFCO) specialusis fondas, teikiantis lengvatines paskolas, ir kiti fondai.

Lietuvos Respublikos ūkio ministerija 2008 m. sukūrė mažaatliekių technologijų ir švaresnės gamybos projektų diegimą skatinantį finansinės paramos mechanizmą, tačiau nuo 2011 m. parama šių projektų diegimui buvo nutraukta. Nuo 2010 m. Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas (LAAIF) teikia finansinę paramą atliekų prevencijos projektams, tačiau pramonės ir verslo įmonės vangiai teikia paraiškas šiai paramai gauti.

6.4. Ekologinis gaminių projektavimas yra efektyvi atliekų prevenciją skatinanti priemonė, kurios metu produktų kūrimui taikoma būvio ciklo analizė ir užtikrinamas sistemingas aplinkos apsaugos reikalavimų taikymas gaminių kūrimo metu. Lietuvoje ekologinis gaminių projektavimas taikomas mažai, nes žemas visuomenės aplinkosauginio sąmoningumo lygis lemia palyginti žemą aplinkai nepavojingų gaminių paklausą. Įmonėms trūksta informacijos ir žinių ekologinio gaminių projektavimo srityje, laiko ir kitų išteklių naujiems projektams pradėti, patikimų duomenų apie gaminius bei jų poveikį aplinkai ir pan.

6.5. Kenksmingų medžiagų ribojimai. Teisės aktų nustatyta tvarka kenksmingų medžiagų kiekis yra ribojamas pakuotėse, elektros ir elektroninėje įrangoje, transporto priemonėse, baterijose ir akumuliatoriuose. Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos įgaliota vykdyti kenksmingų medžiagų kiekio šiuose gaminiuose kontrolę. Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymas nustato, kad prioritetas pakuočių atliekų tvarkyme turi būti skirtas prevencijai, jame nustatyti pagrindiniai reikalavimai pakuočių gamybai ir sudėčiai bei kenksmingų medžiagų apribojimai. Šiuo metu pagrindinių reikalavimų pakuočių gamybai ir sudėčiai, išskyrus reikalavimų, susijusių su visuomenės sveikatos sauga, Lietuvoje nekontroliuoja nei viena institucija, nėra prieinamos informacijos, kaip pakuočių gamintojai laikosi minėtų reikalavimų.

6.6. Aplinkos vadybos sistemos. Lietuvos pramonės ir verslo įmonės diegia aplinkos vadybos sistemas. Diegiant šias sistemas įmonės ieško galimybių įgyvendinti atliekų prevencijos priemones arba užtikrinti, kad tvarkant atliekas bus laikomasi atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumo. Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos finansinė parama, teikta įmonėms sertifikuojant aplinkos vadybos sistemas, buvo labai naudinga, skatinant šių sistemų diegimą. 2012 m. lapkričio 1 d. Lietuvoje buvo 789 įmonės, turinčios pagal ISO 14001 standartą įdiegtas ir sertifikuotas aplinkos apsaugos vadybos sistemas, ir 10 įmonių bei organizacijų, kurių veikla atitinka Aplinkos apsaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) reglamento reikalavimus. Aplinkos vadybos sistemų diegimas – netiesioginė, bet efektyvi atliekų prevenciją skatinanti priemonė, kuri turėtų būti plačiau taikoma Lietuvos įmonėse.

6.7. Kitos atliekų prevenciją skatinančios priemonės. Lietuvos pramoninkų konfederacija nuo 1998 m. kasmet organizuoja konkursą „Lietuvos metų gaminys“, o nuo 2001 m. įsteigė nominaciją „Pasiekimai aplinkosaugoje“, kurios tikslas – parodyti progresyvias, mažiausią įtaką aplinkai darančias įmones, paskatinti visus Lietuvos gamintojus ir paslaugų tiekėjus diegti aplinkos apsaugos vadybos sistemas, kurti ir gaminti „palankesnius“ aplinkai gaminius, diegti pažangiausias technologijas, aktyviai bendradarbiauti su partneriais aplinkos apsaugos srityje. Įvairias visuomenines aplinkosaugos akcijas ar konkursus atliekų prevencijos ir vartojimo mažinimo klausimais organizuoja ir kitos organizacijos, o šiuose konkursuose dalyvaujančių įmonių skaičius kiekvienais metais vis didėja. Atitinkamai auga joms keliami reikalavimai, įmonių konkurencija bei išradingumas.

7. Lietuvoje taikomos ir kitos atliekų prevencijos priemonės, kurios gali paveikti gaminių vartojimo ir naudojimo etapą:

7.1. Aplinkosauginis ženklinimas. Lietuvoje pradėtas taikyti 1996 m., patvirtinus nacionalinį aplinkosauginį ženklą „Vandens lelija“. Buvo parengti ženklo suteikimo kriterijai atskiroms

gaminių grupėms, tačiau susidomėjimo tarp gamintojų šis ženklas nesusilaukė. Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare, atsirado galimybė naudoti Europos Bendrijos aplinkosauginį ženklą „Gėlė“. Lietuvoje jau yra sukurta visa reikalinga teisinė bazė, veikia Europos Bendrijos aplinkosauginio ženklo suteikimo sistema. Tačiau šiuo ženklu savo gaminius turi teisę ženklinti tik viena Lietuvos trikotažo įmonė ir viena popieriaus gamybos įmonė. Lietuvoje nėra duomenų apie aplinkosauginiu ženklu paženklintų gaminių pardavimą rinkoje. Aplinkosauginio ženklinimo sistemos efektyvumo požiūriu valstybės institucijų, pramonės asociacijų, nevyriausybinių organizacijų ir kitų suinteresuotų šalių dalyvavimas iki šiol nėra pakankamai aktyvus.

7.2. Žalieji viešieji pirkimai. Vyriausybės įstaigos ir kitos Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskaitingos valstybės institucijos ir įstaigos, Ministro Pirmininko tarnyba, ministerijos, įstaigos prie ministerijų ir kitos ministerijoms pavaldžios valstybės institucijos ir įstaigos, atlikdamos prekių, paslaugų ir darbų viešuosius pirkimus, kuriems nustatyti aplinkos apsaugos kriterijai, turi taikyti šiuos aplinkos apsaugos kriterijus, skaičiuojant pagal skaičių ir pagal vertę, ne mažiau kaip 25 proc. viešųjų pirkimų 2012 m., ne mažiau kaip 25 proc. – 2013 m., ne mažiau kaip 30 proc. – 2014 m. ir ne mažiau kaip 35 proc. – 2015 m., išskyrus numatytas išimtis. Kitoms perkančioms institucijoms tik rekomenduojama taikyti aplinkosauginius kriterijus, atliekant viešuosius pirkimus.

Produktų, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašai, aplinkos apsaugos kriterijai, kuriuos perkančioji organizacija turi taikyti pirkdama prekes, paslaugas ar darbus, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. D1-508 „Dėl Produktų, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašų, Aplinkos apsaugos kriterijų ir aplinkos apsaugos kriterijų, kuriuos perkančiosios organizacijos turi taikyti pirkdamos prekes, paslaugas ar darbus, taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 84-4110; 2012, Nr. 134-6842). Kai kuriems produktams yra nustatyti atliekų prevencijos atžvilgiu svarbūs kriterijai, tokie kaip pakuočių mažinimo bei daugkartinio naudojimo, restauruotų padangų naudojimo kriterijai. Perkant projektavimo paslaugas ir statybos darbus, reikalaujama taikyti pažangius energiją taupančių pastatų konstrukcinius ar inžinerinius sprendimus, įskaitant ir mažinančius atliekų kiekį, mažinti statybinių medžiagų ir gaminių pakuočių atliekų (pakuotės grąžinamos tiekėjui, perdirbamos ar pakartotinai naudojamos) kiekį, taip pat pakartotinai naudoti, perdirbti ar kitaip naudoti pastatų griovimo ir statybos procesuose susidariusias atliekas.

7.3. Visuomenės informavimas ir švietimas atliekų prevencijos srityje. Lietuvoje pastaruoju metu gana intensyviai šviečiama ir informuojama visuomenė įvairiais atliekų tvarkymo klausimais, tačiau informavimas atliekų prevencijos tema nėra sistemingas ir nuoseklus.

Visuomenės ir verslo įmonių šviečiamuosius seminarus, mokymus ar aplinkosaugines akcijas atliekų prevencijos ir vartojimo mažinimo klausimais organizuoja įvairios nevyriausybinės organizacijos, jose dalyvauja ir savivaldybės. Pavyzdžiui, 2010 m. buvo pradėta aplinkos tausojimo iniciatyva „Nepirkime vandens plastikiniuose buteliuose“, kuri pakvietė Lietuvos verslo įmones, valstybės institucijas, įstaigas, organizacijas bei gyventojus kurti aplinkai draugiškesnę vandens vartojimo kultūrą ir tuo pačiu mažinti atliekų susidarymą.

7.4. Socialinės iniciatyvos. Lietuvoje populiarėja socialinės iniciatyvos, kurios vykdomos siekiant socialinių tikslų, t. y. padėti stokojantiems asmenims, kuriems reikalinga parama, skatinti tausojantį vartojimą mainantis daiktais. Tačiau šios iniciatyvos netiesiogiai skatina atliekų prevenciją, nes pagalba teikiama tinkamais pakartotinai naudoti daiktais, vykdomi panaudotų daiktų mainai ir pan.

7.5. Užstatas daugkartinėms gėrimų pakuotėms. Nuo 2006 m. Lietuvoje veikia privalomojo užstato daugkartinėms gėrimų pakuotėms sistema, kurią administruoja 5 didžiausių alaus daryklų įsteigta viešoji įstaiga „DESA“. Nors privalomojo užstato daugkartinėms gėrimų pakuotėms sistemos tikslas – paskatinti daugkartinių stiklo butelių naudojimą, tačiau, vadovaujantis viešosios įstaigos „DESA“ duomenimis, 2007–2011 m. laikotarpiu gėrimų tiekimas į Lietuvos rinką užstatinėse pakuotėse sumažėjo 30 proc.

8. Lietuvoje yra paplitęs tam tikrų gaminių ir pakuočių pakartotinis naudojimas (pvz., medinių padėklų, restauruotų padangų, pakartotiniam naudojimui tinkamų automobilių detalių ir kt.). Dėl ekonominių sąlygų sėkmingai veikia remonto sektorius, paplitusios naudotų prekių

parduotuvės, kuriose įsigyjamos ir pakartotinai naudojamos prekės iš Lietuvos ir Vakarų Europos. Didžiąją dalį Lietuvos automobilių parko sudaro iš Vakarų Europos ar JAV atvežtos naudotos transporto priemonės, t. y. vyksta automobilių, kurie labiau ekonomiškai išsivysčiusiose šalyse taptų atliekomis, pakartotinis naudojimas.

9. Daugiabučių namų atnaujinimas (modernizavimas), vykdomas pagal Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą, patvirtintą Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 23 d. nutarimu Nr. 1213 (Žin., 2004, Nr. 143-5232; 2013, Nr. 83-4153), viešosios paskirties pastatų renovavimas, gali būti priskiriamas netiesioginėms atliekų prevencijos priemonėms. Daugiau kaip 34 tūkst. daugiabučių namų Lietuvoje, t. y. apie 96 proc., pastatyti arba gavę statybos leidimus iki 1993 m. Šių daugiabučių namų butų ir kitų patalpų savininkai gali gauti valstybės paramą daugiabučio namo atnaujinimui (modernizavimui) pagal Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą. Šios programos pagrindinis tikslas yra didinti daugiabučių namų energinį naudingumą, tačiau pastatų renovavimas neabejotinai prailgina ir jų amžių, todėl ši priemonė yra naudinga ir atliekų prevencijos požiūriu. Sumažėjus šiluminės energijos suvartojimui, turėtų mažiau susidaryti ir gamybinių atliekų šiame sektoriuje.

10. Aplinkos apsaugos agentūros duomenims 2009–2011 m. pakuočių bei elektros ir elektroninės įrangos vartojimas lyginant su 2008 m. sumažėjo, tačiau vertinama, kad kiekybinį atliekų prevencijos efektą sąlygojo ekonominės recesijos sąlygos, bet ne valstybės taikomos atliekų prevencijos priemonės.

11. Ekonominė situacija šalyje įtakoja ir atliekų susidarymą. Remiantis pastarųjų metų Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, mažiausiai atliekų Lietuvoje susidarė 2009 m. – 5,1 mln. t. Šalies ekonominei situacijai gerėjant, auga ir atliekų susidarymas, 2011 m. bendras susidariusių atliekų kiekis išaugo beveik 8 proc. ir siekė 5,5 mln. t atliekų. Panašios tendencijos stebimos visuose atliekų srautuose. 2011 m. susidarė 143,9 tūkst. t pavojingųjų atliekų, lyginant su 2009 m., jų kiekis išaugo 37 proc. 2011 m. komunalinių atliekų susidarė apie 3 proc. daugiau nei 2009 m., t. y. iš viso šalyje buvo surinkta 1,2 mln. t komunalinių atliekų, o įvertinus ir atskirai surinktas komunalinių pakuočių atliekas – iš viso apie 1,4 mln. t komunalinių atliekų (408 kilogramai vienam gyventojui arba atitinkamai 448 kilogramai vienam gyventojui, įvertinus ir komunalinių pakuočių atliekas). Europos Sąjungos valstybėse susidarančių komunalinių atliekų vidurkis yra didesnis nei Lietuvoje – 2011 m. buvo 502 kg/gyventojui. Tai rodo, kad nesiimant atliekų prevencijos priemonių ir augant šalies ekonomikai bei vartojimui, atliekų kiekis šalyje gali išaugti.

12. EUROSTAT duomenimis, 2010 m. Lietuvoje žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuose susidarė 455,8 tūkst. t atliekų, kasybos ir karjerų eksploatavimo įmonėse – 6,8 tūkst. t atliekų, apdirbamosios gamybos pramonės įmonėse – 2,6 mln. t atliekų, tarp jų 16,9 tūkst. t pavojingųjų atliekų, elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo sektoriaus įmonėse – 67,6 tūkst. t, vandens tiekimo ir nuotekų valymo įmonėse – 90 tūkst. t, atliekų tvarkymo ir regeneravimo sektoriuje, įskaitant metalų laužą, – 477,6 tūkst. t, paslaugų ir prekybos sektoriuose – 67,7 tūkst. t atliekų bei 356,8 tūkst. t statybos ir griovimo atliekų. Europos Sąjungos valstybėse susidarančių atliekų vidurkis, vertinant vienam šalies gyventojui, yra didesnis visuose pramonės ir verslo sektoriuose, išskyrus žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės, apdirbamosios gamybos pramonės bei atliekų tvarkymo ir regeneravimo sektorius.

13. Vertinant atliekų susidarymą apdirbamosios gamybos pramonės įmonėse, 96 proc. visų šiame sektoriuje susidarančių atliekų arba daugiau kaip 2 mln. t atliekų per metus sudaro fosfogipso atliekos, kurios susidaro gaminant fosforo rūgštį iš fosfatinės žaliavos. Fosfogipso atliekos yra šalinamos specialiai įrengtame sąvartyne, nes jo panaudojimas iki šiol nėra išspręstas. Toks fosfogipso tvarkymo būdas atitinka šios pramonės šakos geriausius prieinamus gamybos būdus, kol Europos Sąjungoje nėra išvystytos šių atliekų perdirbimo technologijos ir realizavimas rinkoje. Atliekų tvarkymo sektoriuje didžiąją dalį susidariusių atliekų sudaro metalo laužas, kuris yra sėkmingai realizuojamas Europos ar pasaulinėse rinkose.

14. Vertinant atliekų susidarymo tendencijas ateityje, prognozuojama, kad sparčiausiai šalyje gali augti statybinių atliekų kiekis ir pelenų kiekis, nes iki 2020 m. planuojama modernizuoti šalies šilumos ūkį, plečiant biokuro naudojimą šilumos gamybai katilinėse, o 2013 m. pradėta eksploatuoti

pirmoji biokuro ir atliekų termofikacinė jėgainė.

III. PRIORITETINIAI ATLIEKŲ SRAUTAI

15. Ši Programa apima visus atliekų srautus, tačiau prioritetas teikiamas pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, biologiškai skaidžių atliekų, pavojingųjų ir statybinių atliekų susidarymo mažinimui. Šie prioritetiniai atliekų srautai turi didžiausią neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai ir (ar) susidaro didelis jų kiekis, lyginant su kitais atliekų srautais.

16. Pakuočių atliekos. Šios atliekos susidaro visuose gaminio būvio ciklo etapuose, tačiau daugiausia jų susidaro vartojimo etape. Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, 2011 m. į Lietuvos vidaus rinką buvo išleista apie 292,2 tūkst. t arba 96 kg/gyventojui pakuočių. Siekiant sumažinti pakuočių atliekų susidarymą, turi būti taikomos priemonės gaminių projektavimo ir gamybos etapuose, pavyzdžiui, ekologinis projektavimas, bei įgyvendintas gamintojo atsakomybės principas. Atsižvelgiant į gaminių ir pakuočių atliekų prevencijos tikslus, prioritetas turėtų būti skiriamas savanoriškiems susitarimams su prekybos sektoriumi, kuris savo veikloje naudoja daug grupinių ir transporto pakuočių, bei gėrimų gamintojų asociacijomis, siekiant išsaugoti bei plėtoti esamas pakartotinio naudojimo sistemas ir sumažinti pakuočių atliekų susidarymą. Vartojimo etape vartotojai turėtų būti informuojami apie galimybę įsigyti prekes su mažesniu pakuočių kiekiu, supakuotas į pakartotinai naudojamas, perdirbamas ir ekonomines, t. y. didesnės talpos pakuotes.

16[1]. Plastikiniai pirkinių maišeliai. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos turimais duomenimis, 2015 m. Lietuvoje lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių, kurių sienelės storis – 15-50 mikronų, buvo sunaudota apie 37 vienetus vienam gyventojui per metus, o labai lengvų plastikinių pirkinių maišelių, kurių sienelės plonesnės kaip 15 mikronų ir kuris būtinas higienos tikslais, – apie 239 vienetų. Dėl dabartinio lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių kiekio sunaudojimo susidaro labai daug atliekų ir neracionaliai naudojami ištekliai. Atliekomis tapę plastikiniai pirkinių maišeliai teršia aplinką ir didina vandens telkinių užteršimo atliekomis problemą, keliančią grėsmę vandens ekosistemoms visame pasaulyje. Tikėtina, kad plastikinių maišelių sunaudojimo mažinimas teigiamai paveiks jūrų šiukšlių susidarymo kiekį, nes plastikiniai maišeliai yra viena iš dažniausiai sutinkamų jūrinę aplinką teršiančių atliekų. Siekiant mažinti plastiko atliekų susidarymą, būtina didinti visuomenės informuotumą (ypatingą dėmesį skiriant vaikams) apie lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių poveikį aplinkai ir keisti dabar vyraujantį požiūrį, kad plastikas yra nekenksminga ir pigi medžiaga.

Papildyta punktu:
Nr. D1-675, 2016-10-11, paskelbta TAR 2016-10-24, i. k. 2016-25581

17. Elektros ir elektroninės įrangos atliekos. Dalis susidarančių elektros ir elektroninės įrangos atliekų yra pavojingosios, nes turi sunkiųjų metalų, asbesto, PCB/PCT ar ozono sluoksnį ardančių medžiagų. Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, 2011 m. į Lietuvos vidaus rinką buvo išleista apie 25,4 tūkst. t arba 8,3 kg/gyventojui elektros ir elektroninės įrangos, o surinkta 11,8 tūkst. t arba 3,8 kg/gyventojui elektros ir elektroninės įrangos atliekų. Saugus pavojingųjų elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimas ir perdirbimas prisideda prie kiekybinės atliekų prevencijos. Tačiau pagrindinis elektros ir elektroninės įrangos atliekų prevencijos tikslas – skatinti jų pakartotinį naudojimą, siekiant sumažinti elektros ir elektroninės įrangos poveikį aplinkai kuo ilgiau naudojant šiuos gaminius. Gamintojo atsakomybės pricipo taikymas elektros ir elektroninės įrangos atliekų sraute užtikrina jos ilgaamžiškumą, perdirbamumą bei galimybę suremontuoti sugedusį gaminį. Gamintojo atsakomybės principo taikymas skatina ekologinį projektavimą, kuris užtikrina atliekų prevenciją visuose gaminio būvio ciklo etapuose.

18. Biologiškai skaidžios atliekos. Ekspertiniu vertinimu, apie pusę susidarančių komunalinių atliekų sudaro biologiškai skaidžios atliekos. Vertinama, kad 2011 m. komunalinių atliekų sraute susidarė apie 685 tūkst. t arba 224 kg/gyventojui biologiškai skaidžių atliekų. Vienas iš didžiausių biologinių atliekų prevencijos potencialų turi maisto atliekos. Gyventojams turi būti suteikiama informacija, kaip sumažinti maisto atliekų kiekį. Siekiant sumažinti popieriaus atliekų susidarymą, turi būti imtasi priemonių sumažinti nepageidaujamos reklamos (skrajučių, lankstinukų ir kt.) kiekį,

efektyviau naudoti rašomąjį popierių biuruose, skatinti naudotis elektroniniais informacijos šaltiniais bei elektroninėmis knygomis.

19. Pavojingosios atliekos. Kenksmingų medžiagų sumažinimas gaminiuose tiesiogiai įtakoja pavojingųjų atliekų susidarymo mažinimą. Ekologinio projektavimo ir aplinkos vadybos sistemų diegimo skatinimas padeda gamintojams įvertinti bei sumažinti pavojingųjų atliekų susidarymą visuose gaminio būvio ciklo etapuose. Taip pat turi būti plėtojamos efektyvios buityje susidarančių pavojingųjų atliekų atskiro surinkimo sistemos, šviečiama ir informuojama visuomenė ne tik, kaip saugiai atsikratyti buities pavojingomis atliekomis, bet ir skatinama naudoti mažiau pavojingą bei draugišką aplinkai buitinę chemiją, įsigyti aplinkosauginiu ženklu paženklintus gaminius.

20. Statybinės atliekos. Lietuvoje ne tik susidaro didelis kiekis statybinių atliekų, tačiau šis atliekų srautas gali labai išaugti atsigavus šalies ekonomikai ir statybos sektoriui. Remiantis Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2011 m. Lietuvoje susidarė apie 553 tūkst. t arba 181 kg/gyventojui statybinių atliekų. 2011 m. susidarė apie 806 tūkst. t arba 264 kg/gyventojui statybinių atliekų (įskaitant metalo laužą). Aplinkos vadybos sistemų diegimas statybos sektoriaus įmonėse, statybos ir griovimo atliekų pakartotinio naudojimo ir mainų centrų steigimas savivaldybėse, pastatų renovavimas, naujų pastatų aplinkosauginio klasifikavimo sistemų naudojimo skatinimas yra vienos iš pagrindinių priemonių, įtakojančių racionalų gamtos išteklių, statybinių medžiagų naudojimą bei atliekų prevenciją.

IV. ATLIEKŲ PREVENCIJOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

21. Atliekų prevencijos tikslai:

21.1. vengti atliekų susidarymo;

21.2. mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį;

21.3. mažinti kenksmingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose;

21.4. produktus naudoti pakartotinai ar prailginti jų būvio ciklą.

22. Numatomi šie atliekų prevencijos programos 2014–2020 metų tikslai:

22.1. siekti, kad augant pramonei ir ekonomikai, gamybos, statybos ir kitos ūkinės veiklos sektoriuose atliekų susidarymas augtų lėčiau, o susidarančių atliekų kiekis neviršytų Europos Sąjungos valstybių narių vidurkio;

22.2. siekti, kad augant vartojimui, komunalinių atliekų, įskaitant pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos bei biologiškai skaidžias atliekas, susidarymas augtų lėčiau, o susidarančių komunalinių atliekų kiekis neviršytų Europos Sąjungos valstybių narių vidurkio.

23. Numatomi šie atliekų prevencijos programos 2014–2020 metų uždaviniai:

23.1. Programos 22.1 punkte nurodytam tikslui įgyvendinti:

23.1.1. skatinti atliekų prevenciją gamybos ir kitos ūkinės veiklos sektoriuose;

23.1.2. didinti medžiagų ir išteklių naudojimo efektyvumą;

23.1.3. tobulinti įmonių, ūkininkų, žemės ūkio bendrovių ir kontroliuojančių institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų prevencijos srityje;

23.2. Programos 22.2 punkte nurodytam tikslui įgyvendinti:

23.2.1. tobulinti atliekų tvarkymo srities teisės aktus, nustatant reikalavimus, susijusius su komunalinių atliekų sraute susidarančių atliekų prevencija ir pakartotiniu naudojimu;

23.2.2. skatinti tausojantį vartojimą;

23.2.3. skatinti gaminių pakartotinį naudojimą ir paruošimo naudoti pakartotinai veiklą;

23.2.4. didinti visuomenės sąmoningumą bei tobulinti savivaldybių darbuotojų kvalifikaciją atliekų prevencijos srityje.

V. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS IR STEBĖSENA

24. Programa įgyvendinama pagal konkrečių priemonių planą, apimantį atliekų prevencijos tikslų ir uždavinių, kuriuos numatoma įgyvendinti per plane numatytą laikotarpį, įgyvendinimo priemones. Šios Programos įgyvendinimo 2014–2020 metų priemonės pateiktos Programos priede.

25. Programos ir jos priemonių įgyvendinimą koordinuoja Aplinkos ministerija. Įgyvendinant Programą dalyvauja Aplinkos ministerija, Ūkio ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, Žemės ūkio ministerija ir Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba. Kadangi atliekų prevencija apima plačias veiklos sritis, įgyvendinant Programą, siūloma taip pat dalyvauti kitoms suinteresuotoms valstybės institucijoms, savivaldybėms, atliekų turėtojams – fiziniams ir juridiniams asmenims – savo iniciatyva.

26. Programos įgyvendinimo priemonių vykdymas bus finansuojamas iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų, skirtų ją įgyvendinančioms institucijoms pagal patvirtintas programas, taip pat Europos Sąjungos struktūrinių fondų, kitų nacionalinių ir tarptautinių fondų ar programų ir kitų teisėtai gautų lėšų.

27. Programą įgyvendinančios institucijos, pasibaigus biudžetiniams metams, iki kitų metų vasario 1 d. teikia Aplinkos ministerijai informaciją, kaip vykdomos šios Programos įgyvendinimo priemonės.

28. Atliekų prevencijos tikslų įgyvendinimą pagal Programos VI skyriuje nustatytus atliekų prevencijos vertinimo kriterijus vertina Aplinkos ministerija.

VI. ATLIEKŲ PREVENCIJOS VERTINIMO KRITERIJAI

29. Programos veiksmingumas bus vertinamas kas antrus metus (lyginiais metais) pagal tokius kiekybinius kriterijus:

29.1. kiek susidarė ir buvo surinkta atliekų gamybos, statybos ir kitos ūkinės veiklos sektoriuose:

29.1.1. žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės (tonomis ir kilogramais vienam gyventojui);

29.1.2. kasybos ir karjerų eksploatavimo (tonomis ir kilogramais vienam gyventojui);

29.1.3. apdirbamosios gamybos pramonės (tonomis ir kilogramais vienam gyventojui);

29.1.4. elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo (tonomis ir kilogramais vienam gyventojui);

29.1.5. vandens tiekimo ir nuotekų valymo (tonomis ir kilogramais vienam gyventojui);

29.1.6. atliekų tvarkymo ir regeneravimo (tonomis ir kilogramais vienam gyventojui);

29.1.7. statybos (tonomis ir kilogramais vienam gyventojui);

29.1.8. bendrai gamybos, statybos ir kitos ūkinės veiklos sektoriuose (tonomis ir kilogramais vienam gyventojui);

29.1.9. gamybos, statybos ir kitos ūkinės veiklos sektoriuose susidaręs atliekų kiekis, tenkantis BVP vienetui, iš viso ir pagal aukščiau išvardintas ekonominės veiklos rūšis (tonomis / tūkst. eurų);

Punkto pakeitimai:
Nr. D1-988, 2014-12-04, paskelbta TAR 2014-12-08, i. k. 2014-19100

29.2. kiek surinkta komunalinių ir kitų specifinių atliekų ir kiek jų buvo paruošta naudoti pakartotinai:

29.2.1. kiek surinkta komunalinių atliekų (tonomis ir kilogramais vienam gyventojui) ir kiek komunalinių atliekų buvo paruošta naudoti pakartotinai (tonomis, visų per metus susidariusių komunalinių atliekų procentais);

29.2.2. kiek išleista į vidaus rinką pakuočių (tonomis ir kilogramais vienam gyventojui) ir kiek pakuočių paruošta naudoti pakartotinai (tonomis, visų per metus išleistų į vidaus rinką pakuočių procentais);

29.2.3. kiek surinkta elektros ir elektroninės įrangos atliekų (tonomis ir kilogramais vienam gyventojui) ir kiek jų buvo paruošta naudoti pakartotinai (tonomis, visų per metus susidariusių EEĮ atliekų procentais);

29.2.4. kiek surinkta komunalinių biologiškai skaidžių atliekų (skaičiuojant tiek atskirai surinktas atliekų frakcijas, tiek biologiškai skaidžias atliekas, patekusias į mišrių komunalinių atliekų srautą) (tonomis ir kilogramais vienam gyventojui; visų per metus susidariusių komunalinių

biologiškai skaidžių atliekų procentais).

30. Programos 29.1.1–29.1.8 ir 29.2.1 punktuose nurodytų susidarančių atliekų palyginimas su Europos Sąjungos valstybių narių vidurkiu vienam gyventojui atliekamas kas dveji metai (lyginiais metais).

31. Atliekų prevencijos vertinimo kriterijai viešinami Aplinkos apsaugos agentūros internetinėje svetainėje.

VII. LAUKIAMI REZULTATAI

32. Įgyvendinant Programą bus mažinamas susidarančių atliekų kiekio augimas, atliekų neigiamas poveikis aplinkai ir visuomenės sveikatai, kenksmingų medžiagų kiekis medžiagose ir produktuose, įvertintos atliekų prevencijos priemonių taikymo galimybės bei jų naudingumas, visuomenei ir kitoms suinteresuotųjų grupėms teikiama visa svarbi informacija apie atliekų prevenciją, tausojantį vartojimą, pakartotinį naudojimą, racionalų išteklių ir medžiagų naudojimą, padidės visuomenės, įmonių sąmoningumas atliekų prevencijos srityje, valstybės institucijų darbuotojai įgis daugiau žinių atliekų prevencijos klausimais.

33. Įgyvendinus priemonių plane numatytas priemones, bus pasiektas pagrindinis tikslas – sumažės susidarančių ir nenaudojamų atliekų augimas, racionaliau bus naudojami gamtos ištekliai ir medžiagos, sumažės atliekų neigiamo poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai rizika.

_____

Valstybinės atliekų prevencijos programos
priedas

VALSTYBINĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO 2014–2020 METŲ PRIEMONIŲ PLANAS

Tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Vykdytojai	Preliminarus lėšų poreikis, eurų	Finansavimo šaltinis	Įgyvendinimo terminas
1. Siekti, kad augant pramonei ir ekonomikai, gamybos, statybos ir kitos ūkinės veiklos sektoriuose atliekų susidarymas augtų lėčiau, o susidarančių atliekų kiekis neviršytų Europos Sąjungos valstybių narių vidurkio	1.1. skatinti atliekų prevenciją gamybos ir kitos ūkinės veiklos sektoriuose	1.1.1. nustatant ar keičiant produktų grupių, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašus, įvertinti galimybes ir numatyti atliekų prevencijos kriterijus (sąrašai peržiūrimi kasmet ir, jeigu reikalinga, rengiami jų pakeitimai)	Aplinkos ministerija	-	-	2014–2020 m.
		1.1.2. teikti finansinę paramą mažaatliekių, inovatyvių ir efektyvių technologijų, leidžiančių taupiau naudoti gamtos išteklius ir vengti atliekų susidarymo, švaresnės gamybos ir atliekų prevencijos projektų diegimui	Ūkio ministerija	42 284 523	ES paramos lėšos, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	2015–2020 m.
		1.1.3. teikti finansinę paramą pramonės ir statybos sektoriaus įmonėms, diegiančioms aplinkos vadybos sistemas	Ūkio ministerija	173 772	ES paramos lėšos, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	2015–2020 m.
		1.1.4. teikti finansinę paramą ekologinio gaminių projektavimo projektams, tarp jų tyrimams, demonstraciniams projektams ir mokymams pramonės įmonėms ekologinio gaminių projektavimo ir būvio ciklo analizės temomis	Ūkio ministerija	984 708	ES paramos lėšos, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	2015–2020 m.
		1.1.5. parengti ekologinio gaminių (pakuočių ir elektros ir elektroninės įrangos) projektavimo metodinę medžiagą	Ūkio ministerija	28 962	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	2015 m.
	1.2. didinti medžiagų ir išteklių naudojimo efektyvumą	1.2.1. inicijuoti susitarimus dėl efektyvaus išteklių bei medžiagų naudojimo ir atliekų prevencijos su pramonės įmonių asociacijomis ir savanoriškų atliekų	Ūkio ministerija	-	-	2014–2020 m.

Tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Vykdytojai	Preliminarus lėšų poreikis, eurų	Finansavimo šaltinis	Įgyvendinimo terminas
		prevencijos planų parengimo atskiruose pramonės sektoriuose				
		1.2.2. inicijuoti susitarimus su prekybos sektoriumi, kuris savo veikloje naudoja daug grupinių ir transporto pakuočių, bei gėrimų gamintojų asociacijomis, siekiant saugoti ir plėtoti esamas pakuočių pakartotinio naudojimo sistemas bei sumažinti pakuočių atliekų susidarymą	Aplinkos ministerija	-	-	2014–2020 m.
		1.2.3. inicijuoti reikalavimų atliekų prevencijai įtraukimą į konkursų „Lietuvos metų gaminys“ ir „Pasiekimai aplinkosaugoje“ vertinimo kriterijus ir prizo ir (ar) nominacijos už pasiekimus atliekų prevencijos srityje įsteigimą konkurse „Pasiekimai aplinkosaugoje“	Ūkio ministerija Aplinkos ministerija	- -	-	2014 m.
		1.2.4. pateikti rekomendacijas, skirtas išsamiai išnagrinėti prioritetinių atliekų srautų prevencijos priemonių taikymą įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms	Aplinkos ministerija	34 754	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	2017–2018 m.
		1.2.5. parengti galimybių studiją, skirtą įvertinti atliekų prevencijos priemonių taikymą ir jų efektyvumą Lietuvos pramonės įmonėse, pateikti išvadas dėl tolimesnio atliekų prevencijos priemonių taikymo	Ūkio ministerija	28 962	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	2019 m.
	1.3. tobulinti įmonių, ūkininkų, žemės ūkio bendrovių ir kontroliuojančių institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų prevencijos srityje	1.3.1. organizuoti mokymus pramonės įmonių, žemės ūkio bendrovių, Aplinkos apsaugos agentūros ir regionų aplinkos apsaugos departamentų darbuotojams, ūkininkams apie atliekų prevencijos galimybes ir naudą, taupų gamtos išteklių naudojimą, šių reikalavimų įtraukimą į leidimus	Aplinkos ministerija Žemės ūkio ministerija	28 962 -	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	2014–2020 m.
		1.3.2. organizuoti mokymus apie atliekų prevenciją įmonėms ir įstaigoms, kuriose susidaro viešojo maitinimo atliekos, bei šias įmones kontroliuojančių institucijų darbuotojams	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	14 481	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	2014–2015 m.
2. Siekti, kad	2.1. tobulinti atliekų	2.1.1. parengti Lietuvos Respublikos aplinkos	Aplinkos ministerija	-	-	2014 m.

Tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Vykdytojai	Preliminarus lėšų poreikis, eurų	Finansavimo šaltinis	Įgyvendinimo terminas
augant vartojimui, komunalinių atliekų, įskaitant pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos bei biologiškai skaidžias atliekas, susidarymas augtų lėčiau, o susidarančių atliekų kiekis neviršytų Europos Sąjungos valstybių narių vidurkio	tvarkymo srities teisės aktus, nustatant reikalavimus, susijusius su komunalinių atliekų sraute susidarančių atliekų prevencija ir pakartotiniu naudojimu	ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymo Nr. D1-1004 „Dėl Reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 149-7654) pakeitimo projektą – numatyti pareigą įtraukti atliekų prevenciją skatinančias priemones (bent dėl pakuočių ir EEĮ atliekų), įskaitant visuomenės informavimo apie atliekų prevenciją priemones, į regioninius ir (ar) savivaldybių atliekų tvarkymo planus ir rinkti informaciją apie į šiuos planus įtrauktas atliekų prevencijos priemones				
		2.1.2. parengti teisės aktų projektus – nustatyti reikalavimus pakartotinio naudojimo ir paruošimo naudoti pakartotinai veiklai	Aplinkos ministerija	-	-	2016–2017 m.
		2.1.3. parengi Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. spalio 23 d. įsakymo Nr. D1-857 „Dėl minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų patvirtinimo“ (Žin., 2012, Nr. 125-6295) pakeitimo projektą – nustatyti reikalavimą, kad didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse atliekomis tapę, tačiau tinkami pakartotinai naudoti daiktai (elektros ir elektroninė įranga, baldai ir pan.) būtų surenkami taip, kad nebūtų sugadinami, sulaužomi ir išlaikytų gerą būklę bei galėtų būti perduodami pakartotinai naudoti	Aplinkos ministerija	-	-	2015 m.
	2.2. skatinti tausojantį vartojimą	2.2.1. *Neteko galios nuo 2016-01-01*				
		2.2.2. organizuoti aplinkosauginio ženklinimo populiarinimo kampaniją, informuojant ir šviečiant visuomenę apie poveikį aplinkai, skatinti vartotojų sąmoningumą bei nukreipti rinką ekologiškumo link, įtraukiant prekybos centrus, kurie naudotų savo sukurtus aplinkosauginius ženklus vartotojams šviesti ir informuoti, įskaitant ir atliekų prevencijos sritį	Aplinkos ministerija	43 443	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	2015 m.
		2.2.3. organizuoti atliekų mažinimo savaitės renginius, informuojant ir šviečiant visuomenę, kaip keičiant įpročius galima taupyti išteklius ir mažinti susidarančių atliekų kiekį	Aplinkos ministerija	30000	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos (Atliekų	2016–2020 m.

Tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Vykdytojai	Preliminarus lėšų poreikis, eurų	Finansavimo šaltinis	Įgyvendinimo terminas
					tvarkymo programa)	
	2.3. skatinti gaminių pakartotinį naudojimą ir paruošimo naudoti pakartotinai veiklą	2.3.1. parengti galimybių studiją, skirtą išanalizuoti atliekų prevencijos priemonių paruošimo naudoti pakartotinai srityje efektyvumą ir nustatyti, kokiose srityse efektyviausiai ir naudingiausiai taikomos paruošimo naudoti pakartotinai priemonės, įvertinti prioriteto teikimo taisymo / remonto paslaugoms vietoj naujų produktų vartojimo galimybes	Aplinkos ministerija	28 962	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	2019 m.
		2.3.2. remti atliekų prevencijos ir paruošimo naudoti pakartotinai projektus	Aplinkos ministerija	1 999 826	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos (LAAIF, Atliekų tvarkymo programa)	2014–2020 m.
	2.4. didinti visuomenės sąmoningumą bei tobulinti savivaldybių darbuotojų kvalifikaciją atliekų prevencijos srityje	2.4.1. organizuoti visuomenės informavimo ir švietimo kampanijas, įgyvendinti bent šias informavimo priemones (renginiai, informaciniai ir publicistiniai vaizdo ir garso siužetai, straipsniai, interneto svetainės ir kt.), skirtas buityje susidarančių atliekų prevencijai:			Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	
		2.4.1.1. organizuoti visuomenės informavimo kampaniją, skirtą informuoti gyventojus apie maisto atliekų aplinkosauginę ir ekonominę reikšmę ir kurios metu būtų pateikiami praktiniai patarimai, kaip sumažinti maisto atliekų kiekį;	Aplinkos ministerija	43 443		2014–2020 m.
		2.4.1.2. skatinti įkraunamų baterijų (galvaninių elementų) naudojimą, platinant informaciją apie šias baterijas ir jų naudą;	Aplinkos ministerija	21 722		2014–2020 m.
		2.4.1.3. vykdyti visuomenės informavimo priemones, skirtas informuoti visuomenę apie naikintinų vaistinių preparatų tinkamą tvarkymą (pridavimą vaistinėms), netinkamo tvarkymo neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai;	Sveikatos apsaugos ministerija	14 481		2015–2020 m.

Tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Vykdytojai	Preliminarus lėšų poreikis, eurų	Finansavimo šaltinis	Įgyvendinimo terminas
		2.4.1.4. vykdyti visuomenės informavimo priemones, skirtas informuoti visuomenę apie buitinės chemijos tausojantį vartojimą ir tinkamą buities pavojingų atliekų rūšiavimą;	Aplinkos ministerija	8 689		2014–2020 m.
		2.4.1.5. vykdyti visuomenės informavimo priemones, skirtas informuoti visuomenę apie pakuočių atliekų prevencijos galimybes, pavyzdžiui, renkantis prekes su mažesniu pakuočių kiekiu, supakuotas į perdirbamas bei ekonomines (didesnės talpos) pakuotes, lengvuosius plastikinius pirkinių maišelius pakeičiant daugkartinio naudojimo pirkinių maišeliais.	Aplinkos ministerija	21 722	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	2014–2020 m.
		2.4.1.6. vykdyti visuomenės informavimo ir sąmoningumo ugdymo priemones (ypatingą dėmesį skiriant vaikų švietimui), akcentuojant lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių neigiamą poveikį aplinkai.	Aplinkos ministerija			2016–2020 m.
		2.4.2. atnaujinti interneto svetainę www.aszalias.info ir joje skelbti informaciją apie atliekų prevenciją, teikti informaciją apie geriausios atliekų prevencijos praktikos namų ūkiuose pavyzdžius, rekomendacijas apie atliekų prevencijos galimybes namų ūkiuose, vartojimo įtaką atliekų susidarymui, apie naudotų daiktų, kurie tinkami pakartotinai naudoti, įsigijimo galimybes	Aplinkos ministerija	5 792	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	2014–2020 m.
		2.4.3. inicijuoti konkursų „Žalioji mokykla“, „Žalioji ikimokyklinio ugdymo įstaiga“ organizavimą, skatinant atliekų prevenciją ir propaguojant darnų gyvenimo būdą tarp ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų	Aplinkos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija	14 481	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	2014–2020 m.

Priedo pakeitimai:
Nr. D1-988, 2014-12-04, paskelbta TAR 2014-12-08, i. k. 2014-19100
Nr. D1-1, 2016-01-04, paskelbta TAR 2016-01-05, i. k. 2016-00063
Nr. D1-675, 2016-10-11, paskelbta TAR 2016-10-24, i. k. 2016-25581

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas
Nr. D1-988, 2014-12-04, paskelbta TAR 2014-12-08, i. k. 2014-19100
Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymo Nr. D1-782 „Dėl Valstybinės atliekų prevencijos programos patvirtinimo“ pakeitimo

2.
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas
Nr. D1-1, 2016-01-04, paskelbta TAR 2016-01-05, i. k. 2016-00063
Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymo Nr. D1-782 „Dėl Valstybinės atliekų prevencijos programos patvirtinimo“ pakeitimo

3.
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas
Nr. D1-675, 2016-10-11, paskelbta TAR 2016-10-24, i. k. 2016-25581
Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymo Nr. D1-782 „Dėl Valstybinės atliekų prevencijos programos patvirtinimo“ pakeitimo